

TESTOVÁNÍ INTELEKTOVÝCH SCHOPNOSTÍ

V KONTEXTU
CÍLE PSDG VYŠETŘENÍ A
SKLADBY TESTOVÝCH
BATERÍ

ZÁKLADNÍ PŘEDPOKLADY TESTOVÁNÍ INTELEKTOVÝCH SCHOPNOSTÍ:

Obecně inteligence reprezentuje schopnost adaptace na nové prostředí a úkoly a do její výsledné úrovně se promítají složité vztahy mezi kognitivními schopnostmi.

Specifické, neboli tzv. úzké schopnosti (rychlost čtení, kapacita paměti...) se sdružují do schopností nadstavbových (širokých) – rysů druhého řádu – obecná inteligence je pak zastřešující pojem/faktor.

Z tohoto důvodu je pro měření inteligence stěžejní kvalitní teoretické ukotvení konstruktů inteligence, z něhož PSDG metoda/nástroj vychází.

OBECNÁ INTELIGENCE

ŠIROKÉ SCHOPNOSTI

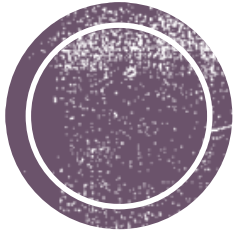
PROSTOROVÁ
PŘEDSTAVIVOST, ANALYTICKÉ
MYŠLENÍ...

SPECIFICKÉ SCHOPNOSTI

KAPACITA PAMĚTI,
SCHOPNOST ČTENÍ, SLOVNÍ
FLUENCE...

IQ je jednotka definovaná tak, že v populaci, pro kterou je test standardizovaný, je průměrný výkon IQ 100.

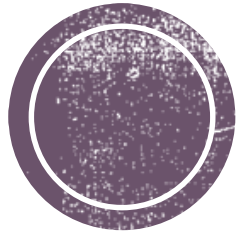
Dále je definován rozptyl: asi 2,5 % populace by mělo mít IQ větší než 130 a stejná část nižší než 70.

Záleží však na tom, co je vlastně v rámci dané metody měřeno - z toho důvodu sílí tlak na testování konkrétních složek inteligence.

V různých oblastech aplikované psychologie by tak při různých účelech PSDG vyšetření měly být stanovovány primárně specifické profily, které jsou následně ověřovány – primární roli by zde měl sehrávat důraz na výkon v určitých subtestech, nejen v celkovém skóru.

ZÁKLADNÍ PŘEDPOKLADY INTERPRETACE VÝSLEDKŮ MĚŘENÍ INTELKTOVÝCH SCHOPNOSTÍ

Při interpretaci výsledků metod měřících intelektové schopnosti v rámci nepsychologické praxe je třeba zohlednit, že jiné obory společensko vědní praxe poskytují podstatně přesnější měření – orientace výhradně na celkový výsledek tak může být zavádějící, poněvadž jej mohou zkreslit jiné faktory.

I u nejpřesnějších testů musí být současně zvažována i chyba měření - cca plus minus pět bodů na škále IQ.

Pokud tedy chceme mít 95% jistotu, že skutečná hodnota leží v daném intervalu, měli bychom pracovat s intervalem pěti bodů nad a pěti bodů pod naměřenou hodnotou.

PREDIKCE X AKTUÁLNÍ STAV

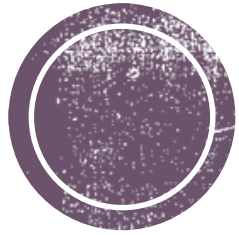
KRYSTALICKÁ I. X FLUIDNÍ I.

+ - 5

Současně je třeba zohlednit, že projevenou inteligenci ovlivňují i další faktory, jako např.:

- mezikulturní rozdíly,
- stres,
- úzkost,
- impulzivita,
- sebedůvěra,
- motivace...

Jistou roli zde sehrává i gender - muži stejně jako u většiny psychických rysů projevují vyšší variabilitu, takže se oproti ženám vyskytuje víc nadprůměrných i podprůměrných mužů.

Co se týče rozdílů v průměrném výkonu, u většiny výzkumů buď nebyl prokázán, nebo byly tyto rozdíly natolik zanedbatelné že je nemá smysl zvažovat.

MĚŘENÍ INTELIGENCE/INTELEKTOVÝCH SCHOPNOSTÍ

VE STĚŽEJNÍCH OBLASTECH APLIKOVANÉ PRAXE

- Školní psychologie
- Poradenská psychologie
- Psychologie práce a organizace
- *Dopravně-psychologické vyšetření*
- *Vyšetření psychické/osobnostní způsobilosti*
- Klinická psychologie
- Neuropsychologie
- *Vyšetření psychické/osobnostní způsobilosti*
- Forezní psychologie
- Výzkum...

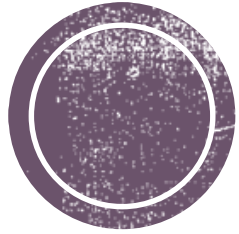

SPOLEHLIVOST VÝSLEDKŮ MĚŘENÍ ovlivňují i psychometrické charakteristiky metod

- ✓ reliabilita
  - ✓ validita
  - ✓ české normy
- na adekvátním souboru osob

ANALOGICKY JE TŘEBA PŘISTUPOVAT K MĚŘENÍ TZV. EMOČNÍ INTELIGENCE

D.Goleman (1997, 2000) a S. Hein (2005, 2006)	Boyatzis, R., Goleman, D. & Rhee. K. (2000)			Hein (2005)	...
<i>sebeuvědomění</i>		<i>osobní kompetence</i>	<i>cizí kompetence</i>	<i>emoční senzitivita</i>	...
<i>seberegulace</i>	<i>poznání</i>	<i>sebeuvědomění</i>	<i>sociální dovednosti</i>	<i>emoční paměť</i>	
<i>motivace</i>	<i>regulace</i>	<i>sebeřízení</i>	<i>vztahový management</i>	<i>emoční zpracovávání</i>	
<i>empatie</i>				<i>emoční učení</i>	
<i>sociální zdatnost</i>					
				jádro emoční inteligence jako vrozeného potenciálu	
PĚT ZÁKLADNÍCH EMOČNÍCH A SOCIÁLNÍCH OBLASTÍ	MATICE EMOČNÍCH KOMPETENCÍ			MODEL EMOČNÍ INTELIGENCE	

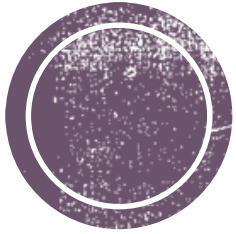
ILUSTRACE VÝSLEDKŮ IQ – VYSOKOŠKOLSKÁ POPULACE

Proces PSDG vyšetření mapuje aktuální úroveň intelektových schopností, přičemž pro výkon (v rámci psychologie práce a organizace) platí, že $V = P - i$, kde:

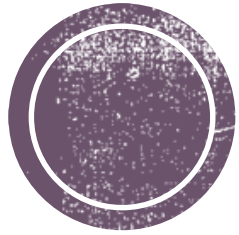
V = výkon

P = potenciál výkonu

i = interference, která snižuje výkon (obava ze selhání, nízká sebedůvěra, nízká motivace, stres, nerozhodnost, aktuální zdravotní a psychický stav, rušivé vlivy v prostředí aj.).

Následující text je určen jen k přímé výuce.

ILUSTRATIVNÍ PŘÍKLADY MOŽNÝCH VÝSLEDKŮ

MĚŘENÍ IQ V RÁMCI TESTOVÉ BATERIE

- ✓ relevance vůči cíli PSDG vyšetření
- ✓ relevance vůči posuzované osobě
- ✓ relevance vůči nárokům ostatních metod v testové baterii
- ✓ relevance vůči časovému odstupu od předchozího vyšetření
- ✓ relevance vůči metodě zvolené v rámci předchozího vyšetření

